

**GENOOTSCHAP VOOR HEEMKUNDE
« DE SWAENE »
ANDERLECHT**

**JULES RHUL –
VEEWEYDE (DIERENASIEL)**

TEKST : MYRIAM VAN VARENBERGH

2009

JULES RHUL – VEEWEYDE (DIERENASIEL)

In 2008 was het exact 100 jaar geleden dat Jules Rhul het eerste asiel opende en een eerste zorgcentrum voor mishandelde dieren.

Gezien dit gebeurde op ons grondgebied, leek het ons aangewezen om daaromtrent een kleine publicatie te voorzien.

Dit werd ons ook ingegeven door het feit dat we Jules Rhul en zijn vriendschap en liefde voor dieren in het teken zetten van een wandeling georganiseerd op 26 april 2009 naar aanleiding van de Erfgoeddag onder het thema “Vriendschap”.

1. GESCHIEDENIS

Wie het boek Nello & Patrach gelezen heeft over een arme weesjongen en zijn trouwe hond Patrach, wonende in Hoboken, kan zich een idee vormen van de toestand waarin dieren leefden eind 19de eeuw.

De Frans-Engelse schrijfster Marie-Louise De La Ramé (1839-1908) alias Ouida, schreef dit boek na een bezoek aan Antwerpen in 1871.

Nello & Patrach woonden in Hoboken en trokken dagelijks met de melkkar naar Antwerpen en kwamen dramatisch aan hun einde in de Onze-Lieve-Vrouwkathedraal.

Ze zijn vereeuwigd, zowel in een beeldje dat in het district Hoboken (Kapelstraat 3) geplaatst werd, als in een zitbank onder de vorm van een kunstwerk op de Handschoenmarkt in Antwerpen ter hoogte van de Onze-Lieve-Vrouwkathedraal.

Uit dit boek kan men duidelijk afleiden dat dieren in die tijd een beklagenswaardig bestaan leidden. Ze moesten werken, kregen zweepslagen en werden niet goed verzorgd.

Juridisch gezien werd het dier beschouwd als eigendom waar men kon mee doen wat men wilde en waar men enkel strafrechtelijk kon laten tegen optreden wanneer het dier het voorwerp werd van diefstal.

Zeker paarden en honden hadden het zwaar te verduren. Zo maakte de paardentrekkracht deel uit van het dagelijkse leven in de bos- en landbouw als ook voor het trekken van schepen langs kanalen en havens; ze werden ook gebruikt om allerlei materialen en goederen te vervoeren.

Voor kleinere lasten werden honden ingespannen zoals blijkt uit het hogergenoemde jeugdverhaal.

In 1867 had men in ons Belgisch Strafwetboek een artikel gevoegd waarbij men stelde dat personen gestraft worden die zich schuldig gemaakt hadden aan wreedheden of overdreven mishandelingen ten aanzien van dieren, alsook diegene die tijdens gevechten, spelen of openbare spektakels, de dieren hebben onderworpen aan martelingen.

Parlementaire werken tonen echter aan dat de inspiratie voor dit artikel niet gehaald werd in de bescherming van het dier doch eerder om misbruiken te straffen die in een ontwikkelde samenleving niet als toegelaten beschouwd werden, zeker niet wanneer ze in het openbaar verricht werden.

Vele mensen, waaronder talrijke belangrijke figuren zoals koning Leopold I, vonden dat er iets diende gedaan te worden ten gunste van de dieren.

Daarom werd reeds in 1863, op initiatief van generaal graaf De Val de Beaulieu, “De Koninklijke Maatschappij voor Dierenbescherming” opgericht.

Deze Koninklijke Maatschappij zou aan de basis liggen voor de verdere ontwikkeling van allerlei initiatieven die het dierenwelzijn dienen te bevorderen.

Vanuit deze Koninklijke Maatschappij werden de lokale initiatieven genomen.

Zo werd in 1897 in Gent de Maatschappij voor Bescherming der Dieren van Gent/Oost-Vlaanderen opgericht. (uitvoerig beschreven in de licentiaatthesis “De Geschiedenis van de Dierenbescherming in België anno 1890-1940 van de hand van de heer Kevin Verloot)

Op dat ogenblik was Jules Rhul al actief in de Koninklijke Maatschappij en had hij al tal van lezingen gehouden.

2. JULES RHUL

Jules Rhul was doctor in de Wetenschappen, vegetariër en hij was enorm begaan met het lot der dieren.

Hij werd geboren in Verviers in 1864.

Hij werd spoedig lid van de “Koninklijke Maatschappij voor Dierenbescherming” en publiceerde regelmatig artikelen en brieven in “Onze Beste Vrienden”, het tijdschrift van deze vereniging met zetel in Brussel.

Hij gaf overal lezingen over het lot der dieren.

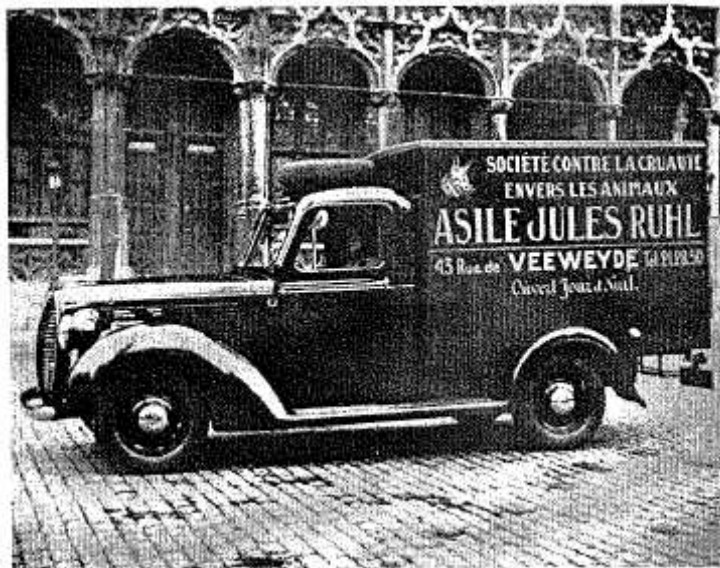
Hij was diegene die in Anderlecht in 1908, samen met enkele gelijkgestemde zielen, het eerste asiel opende in de Veeweydestraat.

Gewonde, zieke en oudere dieren werden bij de mensen thuis opgehaald en op een kar naar het asiel gebracht.

De kar werd getrokken door een paard op leeftijd die de toer van Brussel deed.

Het zou tot 1920 duren vooraleer het paard vervangen werd door een automobiel.

Veeweyde was het begin van verschillende asielen die, verspreid over het ganse land, onder impuls van Jules Rhul geopend werden.

Zijn grootste overwinning heeft hij echter behaald in 1929 toen de wet goedgekeurd werd, door zijn hand geschreven, over de dierenbescherming.

In zijn geboortestad Verviers heeft hij tevens het allereerste congres rond dierenbescherming georganiseerd.

Omdat hij perfect begreep dat het belangrijk was om de publieke opinie warm te maken voor dierenbescherming, ging hij verder dan het schrijven van juridische teksten en het organiseren van wetenschappelijke congressen.

Hij liet duizenden blauwe straatnaambordjes maken met de boodschap “wees goed voor de dieren” die hij in de ganse stad Brussel liet ophangen onder de echte straatnaambordjes.

Ook liet hij in de horeca vermeldingen aanbrengen “Dieren Welkom”.

Bovendien heeft hij in 1937 een gratis consultatiedienst voor dieren georganiseerd in Anderlecht. Het idee werd recentelijk nog opgepikt door prins Laurent die hetzelfde deed in de Marollen. Spijtig genoeg waren er tegenstanders van deze dienst, die maar 19 jaar heeft kunnen bestaan.

Omdat men vlug begreep dat het niet voldoende is een wetgeving te hebben maar dat men ook mensen moet hebben die op de hoogte zijn van het bestaan ervan en de naleving ervan kunnen afdwingen, nam men het initiatief om, enerzijds een wetboek rond dierenbescherming te publiceren in 1943 en dit op grote schaal te verspreiden onder de rijkswachters (in 1948 in het Frans en in 1949 in het Nederlands).

Dit was echter allemaal na het overlijden van Jules Rhul.

Zelf stierf hij een trieste dood. Omwille van zijn enorme bekommernis om de dieren ging hij regelmatig op zondagavond de dieren in het Brusselse Zuidstation controleren.

Hij had vastgesteld dat honden in kleine kooien opgestapeld werden, wat nefast was voor hun welzijn.

Hij klom zelf in de wagons om het geheel te herschikken en te controleren en water te geven aan de honden die op transport gesteld werden naar het buitenland, heel vaak naar Parijs.

Aldus was hij ook in het Zuidstation aanwezig in 1936 waar hij aangereden werd door een bagagewagen. In plaats van hem onmiddellijk te verzorgen, werd hij in een verlaten wachtzaal gelegd waar ongeruste medestanders hem enkele uren later vonden doch op dat ogenblik had hij reeds een dubbele longontsteking opgelopen.

Hij stierf eraan twee dagen later, op 72-jarige leeftijd.

Naar aanleiding van de 10-jarige verjaardag van zijn overlijden, werd in 1946 een standbeeld opgericht van de hand van Pierre Theunis (leerling van o.a. S. Dillens en Théophile Vinçotte) uit steen afkomstig uit Euville.

Het standbeeld, dat zich bevindt aan de ingang van het Astridpark, beeldt Rhul af als een oude man die een hond (een echt zinneke) streelt.

Het beeld werd opgericht n.a.v. van een openbare aanbesteding.

3. VEEWEYDE

Zoals gezegd, werd het eerste dierenasiel geopend onder impuls van Jules Rhul in 1908 in de Veeweydestraat.

Na zijn overlijden bleven de dierenvrienden niet bij de pakken zitten. Dit was misschien ook wel te wijten aan het feit dat Veeweyde zich steeds heeft kunnen verheugen in de interesse van een aantal belangrijke personen die ook voorzitter waren van deze vereniging. Zo was o.a. Jules Lejeune - toenmalige Minister van Justitie, Edmond Picard - bekend jurist en schrijver, Alberic De Swarte - senator, Félix Paulsen - burgemeester van Anderlecht, Charles Gheude - advocaat en afgevaardigde in de provincie Brabant, Albert Jaumin en Edmon Bajart, voorzitters van het geheel.

In 1938 werden de kennels volledig herbouwd en werd ook een keuken en een verpleegzaal uitgebouwd.

In 1949 fuseerde Veeweyde met de Koninklijke Maatschappij voor Dierenbescherming, zoals Jules Rhul het trouwens altijd gewenst had.

Er bleven bijkomende asielen opengaan en vanaf de jaren '50 gaat men zich ook bezighouden met het voederen en het opvangen van vogels. Zo wordt wintervoeding voor vogels systematisch verschaft in parken en openbare publieke tuinen te Brussel en worden ook vogels systematisch opgekocht op de Grote Markt te Brussel om ze terug vrij te laten in het Astrid- en het Josaphatpark. Het aantal vrijwilliger steeg eveneens met al deze acties.

In 1976 gaat men nog een stap verder en koopt men op nummer 38 van de Georges Moreaustraat te Anderlecht een gebouw waar men een dierenkliniek opent, die toelaat om gewonde en zieke dieren optimaal te verzorgen.

Een jaar later zal men in Rosières een dierenbegraafplaats voor kleine huisdieren openen en een paar jaar later ook opvangcentra voor paarden en wilde circusdieren in Coutisse.

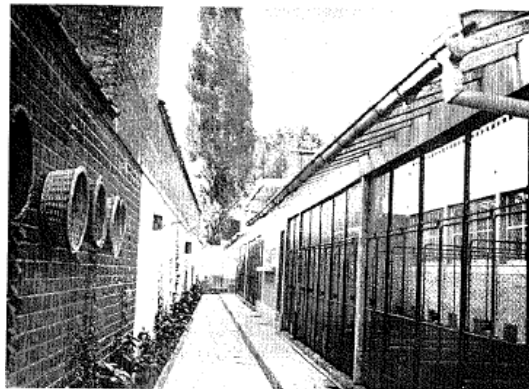

In de jaren '70 heeft men ook met succes een poging ondernomen om alle Belgische dierenbeschermers in één nationaal verbond te verenigen, waardoor de Nationale Raad voor Dierenbescherming ontstond. Dit heeft er ook toe geleid dat er veel meer wetgeving kwam m.b.t. het welzijn der dieren en dat door eenheid op nationaal vlak de koepelorganisaties, nl. de Nationale Raad voor Dierenbescherming en de Nationale Vereniging voor Dierenbescherming, veel gericht kunnen optreden.

Veeweyde zelf begon zo stilaan uit zijn voegen te barsten en vanaf 1978 ging men derhalve op zoek naar een groter onderkomen. Dit werd gevonden op de Itterbeekselaan, op de grens met Dilbeek. De eerste steen van het dierencomplex werd gelegd op 13 mei 1980. Het beslaat een oppervlakte van 2 ha. Het grenst achteraan aan de Vlinderstraat. Het complex kostte 80.000.000,00 BEF en werd volledig betaald met het eigen vermogen van Veeweyde. Het moderne dierenasiel, dat uiteindelijk officieel openging op zaterdag 12 juni 1982, mag uniek genoemd worden omdat het in staat is ook wilde dieren (zoals leeuwen en vogels) op te vangen in de meest ideale omstandigheden.

Hondenverblijven werden in één geheel in beton gegoten terwijl de kattenverblijven van metaplex (dit is een soort krasvrije plastic) gemaakt zijn. Ook werd er voldoende vrije groene loopruimte voor de dieren voorzien.

L'Asile renouveau (dans ce temps il y avait encore des treillis entre les niches, maintenant il y a des murs).

In de oude gebouwen, gelegen in de Veeweydestraat, behield de Vogelbescherming haar zetel.

Ondanks al deze voorzieningen en uitbouw stelt men vast dat het aantal verwaarloosde en achtergelaten dieren van jaar tot jaar stijgt, zodanig dat Veeweyde telkens weer vaststelt dat er nieuwe initiatieven moeten genomen worden om mensen nog meer te sensibiliseren om bewust om te gaan met dieren en ze zo maar niet te droppen in asielen.

Laten we daarom allen meer aandacht schenken aan het motto van Jules Ruhl : « *Door goedheid jegens de dieren, tot vrede onder de mensen* ».

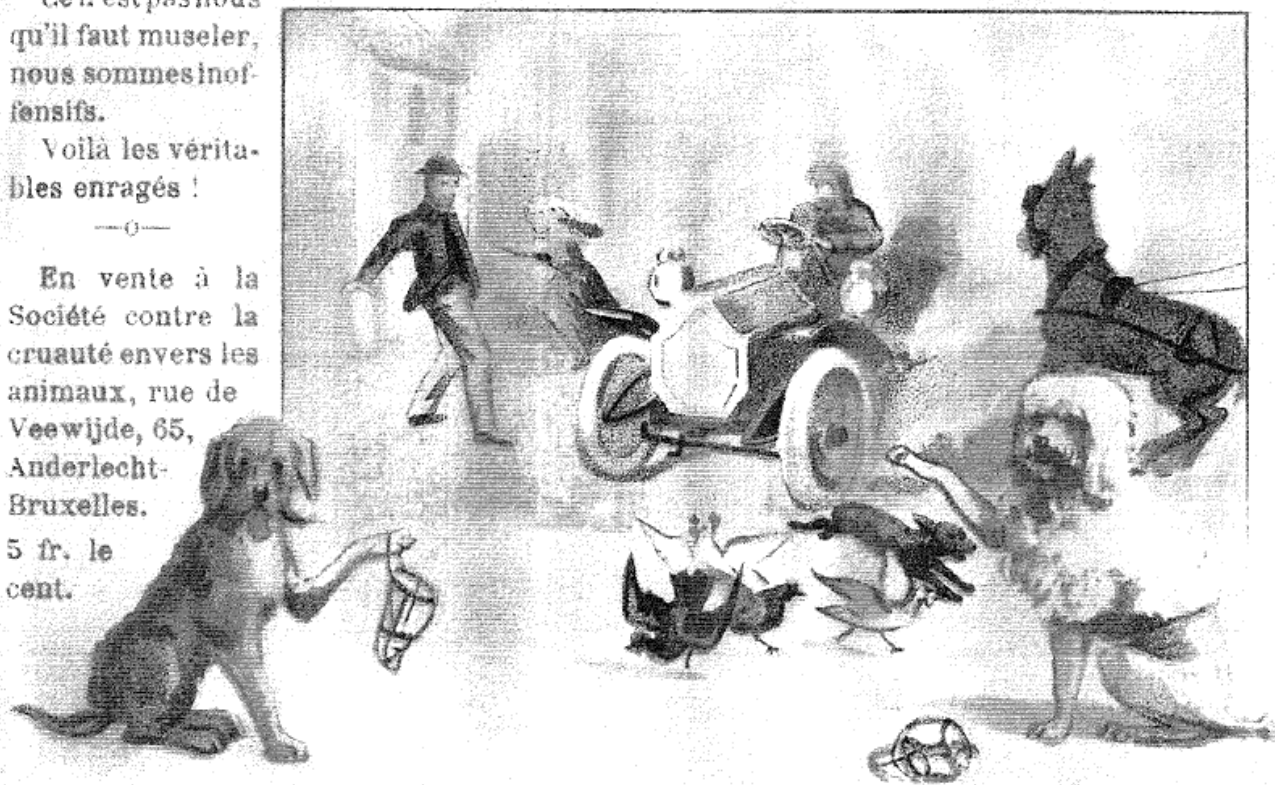
Ce n'est pas nous
qu'il faut museler,
nous sommes inof-
fensifs.

Voilà les vérita-
bles enragés !

— 0 —
En vente à la
Société contre la
cruauté envers les
animaux, rue de
Veewijde, 65,
Anderlecht-
Bruxelles.

5 fr. le
cent.

Ce que diraient les chiens s'ils pouvaient parler .

Veeweyde